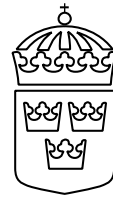

Regeringens proposition

2017/18:302

Återinförande av direktförverkande i samband
med föreläggande av ordningsbot

Prop.
2017/18:302

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 september 2018

Margot Wallström

Morgan Johansson
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas frågan om förverkande av egendom, annan sådan särskild rättsverkan och kostnader för vissa provtagningar och analyser i samband med föreläggande av ordningsbot. Genom en lagändring den 1 juli 2018 togs möjligheten till så kallat direktförverkande i samband med föreläggande av ordningsbot bort. Ändringen var inte avsedd. Det föreslås därför att den ordning som gällde fram till den 1 juli 2018 återställs.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	En möjlighet till förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot återinförs	5
5	Ikraftträdande	6
6	Konsekvenser	7
7	Författningskommentar	7
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot.....	9
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	10
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	11
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 september 2018		12

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 48 kap. 2 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 kap.

2 §¹

Strafföreläggande enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad åklagaren anser att brottet bör föranleda, som den misstänkte får godkänna omedelbart eller inom en viss tid. Under de förutsättningar som anges i 4 § andra stycket får strafföreläggande avse villkorlig dom eller en sådan påföljd i förening med böter. Av 5 a § framgår att ett strafföreläggande också får omfatta ett enskilt anspråk som avser betalningsskyldighet.

Föreläggande av ordningsbot enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad som bestämts enligt 14 §, som han eller hon får godkänna omedelbart eller inom en viss tid.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett strafföreläggande. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett strafföreläggande *eller ett föreläggande av ordningsbot*. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Om ett brott är förenat med företagsbot ska boten också föreläggas genom strafföreläggande som den misstänkte får godkänna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse 2018:533.

I propositionen Mer ändamålsenliga bestämmelser om rättsliga biträden (prop. 2017/18:86) gjordes vissa ändringar i en paragraf i rättegångsbalken som reglerar strafföreläggande och föreläggande av ordningsbot (48 kap. 2 §). Av förbiseende föll hänvisningen till ordningsbot bort, vilket får till följd att ett stycke i paragrafen som tidigare omfattade såväl strafföreläggande som ordningsbot nu endast omfattar strafföreläggande. Möjligheten till förverkande i samband med att ordningsbot utfärdas har därmed oavsiktligt tagits bort. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2018. Inom Justitiedepartementet har mot denna bakgrund en promemoria tagits fram. I promemorian föreslås att rättsläget återställs till hur det såg ut före den 1 juli 2018. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2018/03557/DOM).

Lagrådet

Lagförslaget är av rättelsekaraktär och innebär endast en återgång till det rättsläge som gällde fram till den 1 juli 2018. Lagförslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

4 En möjlighet till förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot återinförs

<p>Regeringens förslag: Det ska vara möjligt att förena föreläggande av ordningsbot med egendoms förverkande och annan sådan särskild rättsverkan.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Fram till den 1 juli 2018 gällde att en tilltalad som döms för ett brott i ett mål där åklagaren för talan ska ersätta staten för kostnaden för blodprovstagning, blodundersökning, urinprovstagning och urinundersökning som avser honom eller henne och som har gjorts för utredning om brottet (31 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken). På motsvarande sätt har sådana kostnader kunnat föreläggas en misstänkt som godkänner ett strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot (48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken).

Prop. 2017/18:302 Den 1 juli 2018 utvidgades ersättningskyldigheten för dömda till att omfatta kostnader för provtagning och analys av saliv. Samtidigt ändrades 48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken på så sätt att ersättningskyldigheten för provtagning och analys av saliv även omfattar misstänkta som godkänner ett strafföreläggande (prop. 2017/18:86, bet. 2017/18:JuU24, rskr. 2017/18:288).

Av 48 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken framgår vad strafföreläggande innebär. Av andra stycket samma paragraf framgår vad föreläggande av ordningsbot innebär. Av tredje stycket samma paragraf, i dess lydelse fram till den 1 juli 2018 (SFS 2010:575), framgår att om brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också denna föreläggas den misstänkte till godkännande. Detsamma gäller kostnad för blodprovstagning, blodundersökning, urinprovstagning och urinundersökning som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Regleringen i 48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken omfattade alltså tidigare såväl strafföreläggande som föreläggande av ordningsbot (NJA II 1968 s. 749). Genom lagändringen den 1 juli 2018 begränsades emellertid tredje stycket till strafförelägganden. Det innebär t.ex. att polisen inte har möjlighet att genomföra ett direktförverkande av egendom i samband med ett föreläggande av ordningsbot. Av propositionen framgår att någon sådan ändring inte har varit avsedd (prop. 2017/18:86 s. 30 f.). Den ordning som gällde fram till den 1 juli 2018 bör återställas och det tredje stycket bör därför ändras så att det omfattar även föreläggande av ordningsbot.

5 Ikraftträdande

<p>Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2019.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget syftar till att återställa den ordning som gällde före den 1 juli 2018. Lagändringen bör därför träda i kraft så snart som möjligt. En lämplig tidpunkt är den 1 januari 2019.

Regeringens bedömning: Förslaget innebär endast en återgång i sak till vad som gällde för förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot fram till den 1 juli 2018. Förslaget medför inga kostnader.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har ingen invändning mot bedömningen.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär ett återinförande av möjligheten att förena ordningsbot med förverkande och annan sådan särskild rättsverkan. Ändringen är av rättelsekaraktär och innebär att rättsläget fram till den 1 juli 2018 återställs. Förslaget medför inte några kostnader.

7 Författningskommentar

48 kap.

2 §

Strafföreläggande enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad åklagaren anser att brottet bör föranleda, som den misstänkte får godkänna omedelbart eller inom en viss tid. Under de förutsättningar som anges i 4 § andra stycket får strafföreläggande avse villkorlig dom eller en sådan påföljd i förening med böter. Av 5 a § framgår att ett strafföreläggande också får omfatta ett enskilt anspråk som avser betalningsskyldighet.

Föreläggande av ordningsbot enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad som bestämts enligt 14 §, som han eller hon får godkänna omedelbart eller inom en viss tid.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett strafföreläggande *eller ett föreläggande av ordningsbot*. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Om ett brott är förenat med företagsbot ska boten också föreläggas genom strafföreläggande som den misstänkte får godkänna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om strafföreläggande och föreläggande av ordningsbot. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att regleringen om förverkande och annan sådan särskild rättsverkan blir tillämplig även beträffande föreläggande av ordningsbot. Detsamma gäller kostnader för vissa provtagningar och analyser i samband med föreläggande av ordningsbot.

Prop. 2017/18:302 Rättsläget återställs i dessa avseenden till vad som gällde fram till den 1 juli 2018.

Sammanfattning av promemorian Förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot

Prop. 2017/18:302
Bilaga 1

I promemorian behandlas frågan om förverkande av egendom, annan sådan särskild rättsverkan och kostnader för vissa provtagningar och analyser i samband med föreläggande av ordningsbot. Genom en lagändring den 1 juli 2018 togs möjligheten till så kallat direktförverkande i samband med föreläggande av ordningsbot bort. Det framstår som uppenbart att det inte var avsett och den ordning som gällde fram till den 1 juli 2018 bör därför återställas.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 48 kap. 2 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 kap.

2 §²

Straffföreläggande enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad åklagaren anser att brottet bör föranleda, som den misstänkte får godkänna omedelbart eller inom en viss tid. Under de förutsättningar som anges i 4 § andra stycket får straffföreläggande avse villkorlig dom eller en sådan påföljd i förening med böter. Av 5 a § framgår att ett straffföreläggande också får omfatta ett enskilt anspråk som avser betalningsskyldighet.

Föreläggande av ordningsbot enligt detta kapitel innebär att den misstänkte föreläggs ett bötesstraff, efter vad som bestämts enligt 14 §, som han eller hon får godkänna omedelbart eller inom en viss tid.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett straffföreläggande. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Om ett brott är förenat med egendoms förverkande, annan sådan särskild rättsverkan eller särskild rättsverkan i form av avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond, ska också en sådan särskild rättsverkan omfattas av ett straffföreläggande *eller ett föreläggande av ordningsbot*. Detsamma gäller kostnad för provtagning och analys av blod, urin och saliv som avser den misstänkte och som har gjorts för utredning om brottet. I fråga om sådan kostnad tillämpas bestämmelserna om särskild rättsverkan.

Om ett brott är förenat med företagsbot ska boten också föreläggas genom straffföreläggande som den misstänkte får godkänna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

² Senaste lydelse 2018:533.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2017/18:302
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över promemorian Förverkande och annan sådan särskild rättsverkan vid föreläggande av ordningsbot inkommit från Göta hovrätt, Justitiekanslern, Kustbevakningen, Malmö tingsrätt, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Sundsvalls tingsrätt, Sveriges advokatsamfund, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 september 2018

Närvarande: Statsrådet Wallström, ordförande, och statsråden Lövin, M Johansson, Baylan, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Andersson, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Strandhäll, Shekarabi, Eriksson, Linde, Skog, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsrådet M Johansson

Regeringen beslutar proposition Återinförande av direktförverkande i samband med föreläggande av ordningsbot